

передавання знань, досвіду; організаційна діяльність; організація взаємодії між слухачами; контроль процесу навчання.

Сьогодні з'явилися нові технічні та педагогічні можливості й засоби, які дають змогу реалізовувати будь-які технології навчання та новий зміст навчання. Слід зазначити, що при цьому ергономічне навантаження на викладача як основний елемент системи «людина-машина-людина» колосальне, і в загальному підході дистанційна система має бути переоцінена з фінансово-економічного боку. Значущість цієї підсистеми визначена тим, що в умовах ринку освітніх послуг і відсутності фінансування практична діяльність освітнього закладу дистанційного навчання, як аналога промислового підприємства, ґрунтується на продажі освітніх послуг і зароблянні тим самим грошей на проведення та вдосконалення освітнього процесу. Крім того, кожен педагог і адміністратор в умовах ринку має бути обізнаний з економікою освіти в частині організації та оплати праці, фінансування витрат на освіту, методами оцінювання соціально-економічної ефективності освіти.

1. Ляхощка Л. Організація дистанційного навчання в закладах післядипломної педагогічної освіти. *Післядипломна освіта в Україні*. 2016. № 1. С. 99–106.
2. Українська Система Дистанційного Навчання – UDL System/ Ukrainian Dastance Learning System. URL: <http://www.udl.org.ua> (дата звернення 23.09.2024).
3. Jones A., & Issroff K. (2019). Learning technologies: Affective and social issues in computersupported collaborative learning. *Computers & Education*. 44(4). P. 395-408.

*Канд. техн. наук, доцент, завідувач
кафедри управління вантажною
і комерційною роботою А. О. Ковальов,
кандидати техн. наук, доценти
О. О. Шапатіна, С. М. Продашук*

Український державний університет залізничного транспорту (м. Харків)

ІНДИВІДУАЛЬНІ ОСВІТНІ ТРАЄКТОРІЇ В ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УКРАЇНСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ

Сучасність потребує від вищої освіти відповідності актуальним потребам ринку праці, урахування різних технологічних, соціальних і економічних чинників, а також нових підходів до вирішення завдань для підготовки

висококваліфікованих фахівців. Успішність цих завдань залежить від того, наскільки креативною, ініціативною, вдумливою та нестандартною буде взаємодія викладачів і здобувачів. Проте найважливішою метою викладача залишається досягнення якісних результатів у навчанні: підвищення рівня знань здобувачів, розвиток професійних навичок і підготовка висококваліфікованих спеціалістів.

Для комплексної трансформації системи вищої освіти в Україні, аби зробити її більш адаптованою до потреб здобувачів і ринку праці, а також для впровадження нових підходів і технологій у навчальний процес, 23 квітня 2024 р. ВР ухвалила Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо розвитку індивідуальних освітніх траєкторій та вдосконалення освітнього процесу» [1].

Здобувачі отримують можливість адаптувати свої освітні траєкторії за рахунок впровадження міждисциплінарних програм. Цей закон дає змогу вибрати конкретну спеціальність не відразу, а лише через рік або півтора після початку навчання в закладі вищої освіти шляхом використання моделі «вступу на галузь». На рівні бакалаврату також з'являться міждисциплінарні програми (як у межах однієї галузі, так і міжгалузеві), орієнтовані на конкретні запити регіонів і роботодавців.

У здобувачів з'являється можливість навчатися з більш гнучкими темпами та зберігати необхідні терміни освіти. Ті, хто навчається на контрактній основі, зможуть самостійно вибрати тривалість навчання в університеті: завершити чотирирічну бакалаврську програму за три роки або поєднувати навчання з роботою і за шість-вісім років завершити 240 кредитів ЄКТС [1].

Академічна мобільність дає змогу її учасникам визнати результати навчання, отримані як у формальній, так і неформальній та інформальній освіті. Це особливо важливо для здобувачів, які поєднують навчання в закладах вищої освіти України та за кордоном.

Університети отримають більше автономії і зможуть самі визначати шляхи досягнення необхідних компетентностей за нерегульованими

спеціальностями, що наблизить систему вищої освіти України до європейських стандартів. Зросте кількість вибіркових дисциплін.

Для певних спеціальностей будуть чітко визначені вимоги до компетентностей і результатів навчання. Для цих спеціальностей запроваджують державні кваліфікаційні іспити.

Сучасна вища освіта в Українському державному університеті залізничного транспорту спрямована на розвиток критичного мислення, адаптивності, навичок вирішення проблем і здатності до самоосвіти та інновацій. Вона має інтегрувати міждисциплінарні підходи (інтердисциплінарність), забезпечувати гнучкість у навчанні, враховувати цифровізацію та онлайн-навчання, відповідати потребам ринку праці і соціальним змінам, а також сприяти міжнародній співпраці і мобільності. Це можливо завдяки орієнтованій освіті, створенню адаптивних програм, індивідуальних освітніх траєкторій, спрямованих на індивідуальний професійний розвиток особистості.

В умовах війни індивідуальні освітні траєкторії стають оптимальним рішенням для здобувачів, які перебувають за межами країни, є внутрішньо переміщеними особами або не можуть відвідувати заняття через обстріли та небезпеку в окремих регіонах. Розроблення таких траєкторій також враховує потреби здобувачів з особливими потребами, забезпечуючи їм рівний доступ до якісної освіти.

У сучасних умовах викладачам слід застосовувати новітні педагогічні підходи та моделі освітнього процесу, які враховують індивідуальні потреби і інтереси здобувачів, сприяють розвитку навичок самостійного навчання та підвищують їхню мотивацію. Важливо забезпечити адаптацію до швидких змін на ринку праці і створити гнучкий навчальний план, що відповідає інтересам і кар'єрним цілям здобувачів. Це допоможе підвищити ефективність, якість і доступність вищої освіти в цілому.

1. Про внесення змін до деяких законів України щодо розвитку індивідуальних освітніх траєкторій та вдосконалення освітнього процесу: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3642-20#Text> (дата звернення 16.08.2024).